

ΒΕΖΟΥΒΙΟΣ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Συνδρομή πληρωτέα εἰς τρεῖς ἴσας δόσεις καὶ εἰς τὰς
ἀρχὰς ἐκάστου τετραμήνου ἐν ὅλῳ δρ. ν. . . . 12.

ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ.

Δι' ἑκάστην ἡμέραν διατρῶν κλπ. Λεπ.	30.
δικαστικῶν	10.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ καὶ Συντάκτης, **Θ. ΠΑΠΑΝΔΙΟΥ**
Δι κ η γ ὄ ρ ο ς.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΑΠΛΕ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Βολταίρος (Voltaire)

Ο θάνατος του Καίσαρος [La mort de Cesar] (απόσπασμα: πρ. Α', σκ. 1)

εφ. *Βεζούβιος*, Πύργος

1. 3 Ιουνίου 1878, σ. 4

2. 10 Ιουνίου 1878, σ. 4

3. 25 Ιουνίου 1878, σ. 4

4. 15 Αυγούστου 1878, σ. 4

5. 5 Νοεμβρίου 1878, σ. 4

1. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ.

(1743, εκ του Γαλλικού).

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, Δικτάτωρ. ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, Υπάτος. ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΡΟΥΤΟΣ, Έπαρχος. ΚΑΣΣΙΟΣ, ΚΙΜΠΕΡ, ΔΕΚΙΜΟΣ, ΔΟΛΑΒΕΛΛΑΣ, ΚΑΣΚΑΣ και ΚΙΝΑΣ, Γερουσιασταί. — Ρωμαίοι. — Ραβδόχοι.

(Η σκηνή εν τῷ Καπιτωλίῳ τῆς Ρώμης).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Σκηνή I.

Ἀντώνιος

Καίσαρ, θά βρσιλεύσης; ἔφθασεν ἡ λαμπρὰ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς ἀχάριστος μέχρι τοῦδε προσε- νεχθαίς πρὸς σέ, ἤλλαξεν ἤδη διζγωγῆν ἐνεκεν τῶν ἀρε- τῶν σου καὶ ἀναγνωρίζει ἐν σοὶ τὸν κατακτητὴν, τὸ στή- ριγμά του, τὸν ἐκδικητὴν καὶ τὸν βασιλέα του Ὁ Ἀν- τώνιος, γνωρίζεις καλῶς, περισσότερον ἀγαπᾷ τὴν ἐνδο- ξον ζωὴν σου ἢ σὲ αὐτόν. Πρῆτοίματ' αὐτὰ δευρὰ, εἰς ἃ θά ριψῆς τοὺς Ρωμαίους, θεωρῶν δι' ἐμαυτὸν ἀρκούσαν εὐχαρίστησιν τὸ νὰ ἦμαι ὑπὸ σέ ὁ δεύτερος τῶν ἀνθρώ- πων. Θέλω ἐπὶ πλέον ὑπερηφανεύεσθαι περὶβάλλων σε μὲ τὸ νέον τοῦτο διάδημα, θέλω θεωρῆ ἐμαυτὸν κατὰ πολ- λὺ μεγαλειότερον ὑπερῶν σε, ἢ ἀρπάζων τὴν βρσιλείαν δι' ἐμέ τὸν ἴδιον. Τί! Δὲν μοὶ ἀποκρίνεσαι ἢ διὰ θαρέων σφραγιδῶν!! Τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς σου εἰς ἐμέ μὲν προ- ξενεὶ μεγάλην χαρὰν, εἰς σὲ δὲ αὐταπάρνησιν!! Βασιλεὺς τῆς Ρώμης καὶ τοῦ κόσμου σύμπαντος καὶ διατάζεις ἀ- κόμη; Μινε δυνατόν ποτε ὁ Καίσαρ νὰ στενάζῃ ἢ ὁ Καίσαρ νὰ φοβῆται; Τίς δύναται εἰς τὴν μεγάλην ταύτην σου ψυχὴν νὰ ἐμβάλῃ τὸν φόβον;

Καίσαρ

Εἴμεθα εἰς ἄκρον φίλοι, ἀκριβέ μου Ἀντώνιε, καὶ πρέ- πον νὰ σοὶ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου. Γνωρίζεις ὅτι σ' ἐγ- καταλείπω, καὶ ὅτι τὸ πεπρωμένον μὲ δικτάσῃ ὅπως φέ- ρω τὰς σημαίας μας εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Βαβυλωνος. Ἀναχωρῶ, πηγαίνω νὰ ἐκδικηθῶ εἰς τοὺς ἀπανθρώπους Πάρθους τὸ αἶσχος τοῦ Κράσσου καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Οἱ ἀετοὶ τῶν λεγόντων μου, ἄς κρατῶ εἰσέτι, ζητοῦσι, νὰ πετάξωσι πρὸς τὰς θαλάσσας τοῦ Βασπόρου. Καὶ οἱ ἀνδρεῖοι στρατοὶ μου δὲν περιμένουσι νὰ ἴδωσιν ὡς ση- μεῖον ἀναχωρήσεως ἢ τὸ μέτωπόν μου ἑστεμμένον βρσι- λικῶς. Μετὰ προθυμίας τότε ὁ Καίσαρ ὁ ἀναλάβῃ τὴν ἐπιχείρησιν νὰ προσβάλῃ χώραν ὑποταχθεῖσαν πρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἄλλως οἱ Γαλάται, ὁ Πομπήιος καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἀξίζουσι πολὺ περισσότερον ὑποτάξαντες τοὺς Πέρσας. Τολμῶ τολμάχιστον νὰ τὸ διανοῶμαι ὁ δὲ φί-

λος μου κολακεύεται διότι ὁ νικητὴς τοῦ Ρήνου ἔσεται καὶ τοῦ Εὐφράτου. Ἡ ἐλπίς ὅμως αὕτη μ' ἐνθαρρύνει πλὴν δὲν μὲ τυφλώνει. Ἡ τύχη οὐχ ἦτον πιθανὸν νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὰ ἔγνη μου. Ὁ μέγιστος νοῦς συχνάκις ἀπατάται δυνατὸν αὕτη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Καίσα- ρα, προδοῦσα τὸν Πομπήιον, καὶ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ὡς καὶ εἰς τὰς μάχας, ἀπὸ τὸν θρίαμβον μέχρι τῆς πτώ- σεως δὲν εἶναι πολλάκις ἢ ἐν βῆμ. Ὑπερήτησα, ἐδιοί- κησα, ἐνίκησα ἐπὶ 40 ὅλα ἔτη, τῆς οἰκουμένης εἶδον εἰς τὰς χεῖρας μου τὴν εὐμαρμένην. Καὶ πάντοτε ἐγνώρισά ὅτι εἰς κάθε συμβεβηκὸς ἡ τύχη τῶν Κρατῶν ἐξαρτᾶται ἐκ μιᾶς καὶ μόνης στιγμῆς. Ὅ τι δήποτε καὶ συμβῆ, ἡ καρδία μου οὐδὲν ἐγχεῖ νὰ φοβῆθῃ θά νικήσω ἄνευ ὑπερη- φανείας ἢ ὁ ἀποθάνω ἄνευ παραπόνων. Ἄλλ' ἀναχωρῶν ἀπαιτῶ ἐκ τῆς τρυφερᾶς καὶ εὐλικρινοῦς φιλίας σου ὅπως ὁ Ἀντώνιος χρησμεύσῃ ὡς πατὴρ εἰς τὰ τέκνα μου διὰ παντός, ἐπιθυμῶ ὅπως ἡ Ρώμη ὑπερασπισθεῖσα διὰ τῶν χειρῶν μου καὶ κατακτήσασα τὸ πᾶν, ἐπιθυμῶ ὅπως ἡ γῆ σύμπασα ὑποκύβῃ εἰς τὰ τέκνα μου, ὡς εἰς σέ. Καὶ φέρων ἀπερχόμενος τὴν μέγαν τίτλον τοῦ βασιλέως, θέλω ἐγκαταλείψῃ αὐτὸν ἀκολουθῶς εἰς τοὺς ἀπογόνους μου, ὡς καὶ τὸν φίλον μου. Σὲ ἐγκαταλείπω σήμερον, ὦ Ἀντώνιε, ἐκτελεστὴν τῆς τελευταίας μου θελήσεως πρέπει νὰ χρησμεύσῃ ὡς πατὴρ εἰς τὰ τέκνα μου. Δὲν ἀπαιτῶ παντάπασι ὄρκους ἀπὸ σέ, ματαίαν προφύλα- ξιν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων μυστηρίων. . . . Ἡ ὑπόσχεσίς σου μοὶ ἀρκεῖ καὶ πιστεύω πολὺ περισσότερον εἰς αὐτὴν ἢ εἰς τὰ τεμῆνη τῶν θεῶν περικυκλούμενα ὑπὸ ἐπιόρκων.

Ἀντώνιος

Τοῦτο εἶναι διὰ τὸν Ἀντώνιον ἀρκετὰ σκληρὸς νόμιμος, τὸ νὰ ζητῆς δηλαδὴ τὸν πόλεμον καὶ τὸν θάνατον μα- κράν ἐμοῦ, ὃν τὸ σὸν συμφέρον καλεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνῶ ἀπεναντίας σὲ ἡ δόξα προσκαλεῖ εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Ἀσίας. Δυποῦμαι ἔτι περισσότερον αἰσθανόμενος ὅτι ἡ μεγάλη σου καρδία ἀνσιβάλλει περὶ τῆς τύχης τῆς, προμαντεύουσα δυστύχημά τι σίγα δὲν δύναμαι παν- τάπασι νὰ κατανοήσω τὴν ἄκρην ἀγαθότητά σου, ἥτις μὲ καθιστᾷ ἐξάλλον. Τί μοὶ ὀμιλεῖς, Καίσαρ, περὶ τέ- κνων σου καὶ περὶ διανοιῆς; Δὲν ἔχεις τέκνα ἢ τὸν Ὀκτάβιον, καὶ οὐδενίᾳ υἰοθεσίᾳ δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἕτερον Καίσαρα στήριγμα τῆς οἰκίας σου.

Καίσαρ

Δὲν πρέπει ἐπὶ πλέον, ὦ φίλτατε, νὰ σοὶ κρύψω τὴν πικρίαν δι' ἧς πρὸ πολλοῦ ἡ πατρικὴ μου καρδία ἔχει ποτισθῆ. Ὁ Ὀκτάβιος δὲν εἶνε υἱός μου ἢ τῆ εὐνοία τῶν (ἀκολουθεῖ)

2. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ.

(1743, εκ του Γαλλικού).

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

νόμων. Τὸν ὠνόμασα Καίσαρα, διότι ὑπῆρξε τέκνον τῆς ἐκλογῆς μου. Ἡ εἰμαρμένη (ὀφείλω νὰ τὸ εἶπω) με κατέστησε πραγματικὸν πατέρα γνησίου τέκνου, τέκνου, ὅπερ ὑπερηγάπησα, ἀλλ' ὅπερ, διὰ κακὴν μου τύχην, ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν τρυφεράν μου ἀγάπην διὰ τοῦ μίσους.

Ἀντώνιος

Καὶ ποῖον εἶνε τὸ τέκνον τοῦτο; Τίς εἶνε ὁ ἀχάριστος οὗτος, ἀνάξιος τοῦ αἵματος, ἐξ οὗ, οἱ θεοὶ τῷ ἔδωκαν τὴν καταγωγὴν;

Καίσαρ.

Ἄκουσον γνωρίζεις τὸν δυσυχῆ ἐκείνον Βροῦτον, οὗτινος ὁ Κάτων ἐκαλλιέργησε τὰς ἀγρίας ἀρετάς, τὸν αὐστηρὸν ἐκείνον ὑπερασπιστὴν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν νόμων, τὸν φοβερὸν ἐκείνον ἐχθρὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰσχύος, ὅστις μετὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας ὑπῆρξε πάντοτε ἐχθρὸς μου ἀκολουθήσας τὴν τύχην τῶν ἀντιπάλων μου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ αἰχμάλωτός μου εἰς τὰ Θεσσαλικά πεδία, εἰς ὃν δις, ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, ἐχάρισα τὴν ζωὴν... ὅστις γεννηθεὶς, ἀνατραφεὶς μακρὰν ἐμοῦ καὶ πλησίον τῶν ὑπερηφάνων ἐχθρῶν μου.....

Ἀντώνιος

Ὁ Βροῦτος! εἶνε δυνατόν...!

Καίσαρ.

Δὲν με πιστεύεις ἴσως, πλὴν ἀνάγκος.

Ἀντώνιος

(λαμβάνων τὸ ἐγχειρισθὲν αὐτῷ ἐπιστόλιον)

Θεοὶ!! ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κάτωνος, ἡ ὑπερήφανος Σερβιλία!

Καίσαρ.

Ἦνώθην μετ' αὐτῆς διὰ μυστικῶς τελεσθέντος γάμου, ὁ ἀγριὸς ἐκείνος Κάτων κατὰ τὰς πρώτας μας ἐριδας τὴν ἐξέριψεν εἰς τὰς ἐγκάλας ἄλλου, ἀλλὰ καθ' ἣν ἡμέραν ἐτελέσθη ὁ δεύτερος οὗτος γάμος, τοῦ νέου συζύγου τὸ πεπρωμένον ἐχαράχθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Βροῦτου ἀνετράφη ὁ υἱός μου. Διὰ νὰ τιμωρηθῶ ἄραγε, ὦ Οὐρανέ... μοὶ ἐπεφυλάχθης; ἀλλ' ἀνάγνωθι. Θὰ μάθῃς τὸ πᾶν διὰ τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἐπιστολῆς.

Ἀντώνιος (ἀναγιγνώσκων).

Καίσαρ μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκω ἢ οὐρανία ὄργη

α σβύνει συγχρόνως τὴν ζωὴν μου καὶ τὸν πρὸς σὲ ἐρωτά μου. ἐνθυμήθητι ὅτι εἰς τὸν Βροῦτον ὁ Καίσαρ ἔδωκε τὴν ζωὴν. Καίρε' εἶθε τὸ τέκνον τοῦτο νὰ αἰσθανῆθῃ διὰ τὸν πατέρα του τὴν ἀγάπην, ἣν περ ἡμῆτερ ἀποθνήσκουσα ἔτρεφε δι' αὐτὸν! « Σερβιλία »

Λοιπὸν οἱ τυραννικοὶ νόμοι τῆς εἰμαρμένης σοὶ ἔδωκαν, ὦ Καίσαρ, τέκνον κατ' ἐλάχιστον ὁμοιάζον σε!

Καίσαρ.

Ἔχει ὅμως ἄλλας ἀρετάς τὸ ὑπερήφανον θάρρος του κολακεύει μυστηριωδῶς τὸ ἐμὸν, ἀλλ' οὐχ' ἤττον με ὑβρίζει, ὀργίζεται ἐναντίον μου, με οὐκτεῖρει. Ἡ ἀνεξάρτητος καρδιά του εἰς τὰς ἐκπεπληγμένας αἰσθήσεις μου λαμβάνει ὑπερήφανον ὑπεροχὴν, ἡ σταθερότης του μοὶ ἐπιβάλλεται, καὶ τὸν συγχωρῶ συγχρόνως ὅμως καταδικάζει ἐν ἐμοὶ τὸ ὑψιστον ἀξίωμα. Καὶ μολονότι εἶμαι ἄνθρωπος καὶ πατήρ, ἐπαγωγόν τι γόητρον, τὸν συγχωρεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ μ' ἀπατᾷ χάριν αὐτοῦ καὶ μολονότι ἐγεννήθη Ῥωμαῖος, ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος μου μοὶ ὀμιλεῖ ἄκοντος ἐμοῦ, ἐναντίον τῆς τυραννίας μου, ἡ δ' ἐλευθερία, ἣν περ κατέθλιψα, πλέον ἰσχυρὰ ἢ ἐγὼ, με καταδικάζει εἰς τὸ νὰ τὴν ἀγαπῶ. Θέλεις δὲ νὰ σοὶ εἶπω καὶ τι πλέον; Ἐὰν ὁ Βροῦτος ἦνε ἐμὸς, ἐὰν ἦνε υἱὸς τοῦ Καίσαρος, ὀφείλει νὰ μισῇ ἕνα δεσπότην. Ἐκεπτόμην ὡς αὐτὸς εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν. Ἐμίσησα τὸν Σύλλαν, ἀπεστράφη τὸν τυράννον. Θὰ ἦμην πολίτης, ἐὰν ὁ ὑπερήφανος Πομπήιος δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ με καταπνίξῃ διὰ τῆς ὑφαρπαγείσης δόξης του... Γεννηθεὶς ὑπερήφανος, φιλόδοξος, ἀλλὰ γεννηθεὶς ἐνάρετος, ἐὰν δὲν ἦμην Καίσαρ ἐπεθύμουν νὰ ἦμαι Βροῦτος. Ἐκαστος δὲ πρὸς νὰ διπλασιάζῃ τὸ θάρρος του. Ὁ Βροῦτος μετ' ὀλίγον θὰ ὀμιλῇ με διάφορον γλῶσσαν. Ὅταν μάθῃ τὴν καταγωγὴν του, πιστεύσόν μοι, τὸ διάδημα προωρισμένον διὰ τὸ μέτωπόν του, θὰ γλυκάνῃ τὴν ὀχληρὰν τραχύτητά του. Ὁ ἀλλάξῃ τότε ἦθη, ἀλλάζων τύχην. ἡ φύσις, τὸ αἷμα, αἱ εὐεργεσίαι μου, αἱ νευθεσίαι σου, τὸ καθήκον, τὸ συμφέρον, πάντα ταῦτα θὰ μ' ἀποδώσωσι τὸν υἱόν μου.

(ἀκολουθεῖ)

3. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΒΡΟΥΤΑΙΡΟΥ.

(1743, εκ του Γαλλικού).

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

τύχης τῶν ἐθνῶν καὶ ἀφιεμένης τῆς Ῥώμης εὐτυχούς καὶ ἄνευ ἐσωτερικῶν περισπασμῶν, δὲν μένει εἰς τὴν Γερουσίαν ἢ ν' ἀποφανθῆ ὑπὸ τίνα τίτλον τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Κόσμου σύμπαντος ὀφείλω νὰ ἦμαι ὁ κορυμνός. ὁ Σύλλας ἐτιμήθη μὲ τὸν τίτλον τοῦ δικτάτορος· ὁ Μάριος ὑπῆρξεν Ὑπατος· καὶ ὁ Πομπήϊος ἀνεκηρύχθη αὐτοκράτωρ. Ἐγὼ ἐνίκησα τὸν τελευταῖον τοῦτον, καὶ δέον ὅπως διὰ νέον Κράτος ἐφευρεθῆ νέος τίτλος, ὄνομα δηλονότι μεγαλειότερον, ἀγιώτερον καὶ ἀναφαίρετον, ὄνομα φοβερόν ἄλλοτε εἰς τὴν Ῥώμην καὶ περὶ τὸν εἰς τό σύμπαν. Ἐνδόμυχός τις πεποιθήσις μοὶ λέγει ὅτι εἰς μάτην οἱ Ῥωμαῖοι θὰ ἐπιχειρήσωσι πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν. Ὅτι εἰς μένος Βασιλεὺς ἀρκεῖ ὅπως τοὺς νικήσῃ καὶ τοὺς ἐπιβάλλῃ νόμους. Ὁ Καῖσαρ σκέπτεται νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ, ἀλλ' ὁ Καῖσαρ οὐδαμῶς εἶναι βασιλεὺς. Δὲν εἶνε ἢ ἀπλοῦς πολίτης γνωστός ὡς ἐκ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν του, καὶ ὅστις δύναται καὶ τώρα ἀκόμα νὰ καταπαύσῃ τὰ ἀμοιβαῖα τοῦ λαοῦ πάθη. Ῥωμαῖοι, μ' ἠκούσατε, γνωρίζετε ἤδη τὴν ἐπιθυμίαν μου. Σκεφθῆτε τὰς εὐεργεσίας μου, σκεφθῆτε τὴν δυνάμειν μου.

Κίμπερ

Καῖσαρ, θὰ ὀμιλήσω· Τὰ σιληπτερα ταῦτα, τὰ διαδήματα, ὁ καρπὸς οὗτος τῶν κόπων μας, τὸ σύμπαν τὸ ὀποῖον προσφέρεις, θὰ φανῶσιν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ὑπερρήνου γερουσίας ὡς πραξικόπημα κατὰ τοῦ Κράτους, κάθε ἄλλο ἢ ὡς εὐεργεσία προσγιγνομένη ἡμῖν· Μήτε ὁ Μάριος μήτε ὁ Σύλλας μήτε ὁ Πομπήϊος ἀναβάντες εἰς τὰ ὑψίστα ἀξιώματα, ἐπεχειρήσαν ποτε νὰ διαθέσωσι κατ' ἐκλογὴν τῶν τὰς κτήσεις τῆς Ῥώμης καὶ νὰ μᾶς ὀμιλήσωσι περὶ βασιλέων· Καῖσαρ! περιμένομεν ἐκ τῆς ἐπιεικείας σου δῶρόν τι πολυτιμότερον, εὐνοϊαν δικαιότεραν, καὶ ὑπὲρ τοῦ Κράτους παραχωρούμενα ὑπὸ τῆς σῆς ἀγαθότητος. . . .

Καῖσαρ

Τὶ τολμᾶς νὰ μοὶ ζητήσης ὦ Κίμπερ;

Κίμπερ.

Τὴν ἐλευθερίαν.

Κάσσιος.

Ὑπεσκέθης ταύτην εἰς ἡμᾶς, μάλιστα δὲ καὶ ὠρκίσθης καὶ ὅτι θὰ καταργήσης διὰ παντός τὴν ὑψίστην ἀρχὴν καὶ ἐπίστευον τὴν στιγμὴν ταύτην κατὰλληλον ὅπως ὁ νικητὴς τοῦ κόσμου ἐτελέσῃ τὰς ἐπιθυμίας μας. Ἡ δὲ Ῥώμη ἀχνίζουσα εἰσέτι ἐκ τοῦ αἵματος, αἰχμαλωτισθεῖσα, ἐρημωθείσα ἐγέννησεν ἡμᾶς τέκνα τῆς πρὶν ἢ ὑποταχθῶμεν εἰς σέ· γνωρίζω τὴν δυνάμειν σου, ἀλλὰ γνωρίζω ἐπίσης καὶ τοὺς ὅρκους σου.

Βρούτος.

Ναί· ἔστω ὁ Καῖσαρ μέγας, ἀλλ' ἔστω καὶ ἡ Ῥώμη ἐλευθέρα· Θεοὶ! νὰ ἦνε ἀφ' ἐνὸς κυρία τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἀφ' ἐτέρου δούλη τοῦ Τιβέρεως! καὶ νὰ καλῆται βασίλισσα, ἐν ᾧ εἶνε εἰς τὰ δεσμά; Τὶ ὠφελεῖ τὴν πατρίδα μου καὶ τοὺς Ῥωμαίους, εὖς σὺ καταφρονεῖς, νὰ μάθωσιν ὅτι ὁ Καῖσαρ ἔχει νέους δούλους; Οἱ Πέρσαι δὲν εἶνε πλέον οἱ ὑπερῆφανοὶ ἐχθροὶ μας. ἔχομεν ἄλλους μεγαλειότερους, δὲν φρονῶ ἄλλως.

Καῖσαρ.

Καὶ σὺ, Βρούτε, ἐπίσης!

Ἄντωνιος πρὸς τὸν Καῖσαρα.

Γνωρίζεις τὴν ἀθάδειαν τοῦ νέου τούτου.

Παρατήρησον ἤδη ἐὰν αἱ ἀχάριστοι αὐταὶ καρδίαι εἰσὶν ἀξιοὶ τῆς εὐμενείας σου.

Καῖσαρ.

Θέλετε λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως νὰ ἐμβάψητε εἰς τὴν ἀθάδειάν σας τὴν ὑπομονὴν μου καὶ τὰς εὐεργεσίας μου, σεῖς, οἵτινες μοὶ ἀνήκτε δικαιώματι τοῦ ξίφους μου, σεῖς ἐρποντες ἄλλοτε ὑπὸ τὸν Μάριον καὶ δούλοι τοῦ Πομπήϊου; σεῖς ἐφ' ὧν ἐπὶ πολὺ κρατηθεῖσα ἐπιπίπτει τέλος φοβερά ἡ ὀργή μου; Δημοκράται ἀχάριστοι, θρασυθύντες διὰ τῆς ἀκρας μου ἐπιεικείας, Σεῖς, οἵτινες ἐνώπιον τοῦ Σύλλας εὐδέποτε εἶχετε τὴν τολμὴν νὰ ἐμιλήτε, Σεῖς, οἵτινες, ἐνεκεν τῆς ἀκρας ἀγαθότητός μου, μὲ ὑβρίσατε, χωρὶς νὰ φοβῆσθε ἐκ μέρους τοῦ Καίσαρος ἐκδίκησιν· Ἴδού τι σὰς καθιστᾶ τολμηροὺς, ὥστε τολμᾶτε καὶ μοὶ ἐμιλήτε περὶ Ῥώμης καὶ περὶ πατρίδος, ζητοῦντες ἐνταῦθα ἐνδοξα μεγαλεῖα καὶ ἐπιδεικνύμενοι μέγαρα αἰσθημάτων καὶ ταυταένωπιον τοῦ νικητοῦ σας. Ἐπρεπεν νὰ ἐπιδειξήτε ταῦτα εἰς Φάρσαλλα. Ἡ τύχη ἤδη ἡμῶν εἶνε πάντῃ ἀνομοῖος· Ἐὰν δὲν γνωρίζητε νὰ νικάτε μάθετε νὰ δουλεύητε.

Βρούτος.

Καῖσαρ, οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν θὰ μάθῃ ἢ τὸ ἀποθανεῖν οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν μ' ἀποδὲ κινᾶζει, καὶ οὐδεὶς εἰς τὴν Θεσσαλίαν δὲν ἐγκατελείρηθῃ ὑπὸ τοῦ θάρρους ὥστε νὰ ζητήσῃ τὴν ζωὴν. Μᾶς ἠμνήστευσας μὲν τότε ἀλλ' ἵνα μᾶς ἐξαχρηώσης, ἐδελυσσόμεθα δὲ τὴν χάριν σου ταύτην ἐὰν πρέπη ἀφεύκτως νὰ ὑπακούσωμεν εἰς σέ. Καῖσαρ, κανεὶς ἄς μὴ διασύγῃ τὴν ὀργήν σου, καὶ ἀρχισὸν ἤδη ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ βασιλεύσης, κτύπησον.

Καῖσαρ (οἱ γερουσιασταὶ ἀπέρχονται.)

Ἄκουσον. . . . καὶ σεῖς ἐξέλθετε· ὁ Βρούτος μ' ὑβρίζει! ἀλλὰ γνωρίζεις διὰ τίνων βελῶν διεπέρασας τὴν καρδίαν μου; Ὑπαγε· ὁ Καῖσαρ εἶνε πολὺ μακρὰν τῆς ιδέας τοῦ νὰ θέλῃ τὴν ζωὴν σου· ἐγκατάλειψον τὴν ἀδίκριτον τῆς γερουσίας μανίαν. Στήθι· σὺ εἶσαι ὁμόν ὄντιν δύναιται ν' ἀγαπήσῃ.

(ἀκολουθεῖ)

ΤΥΠ. ΑΔΕΞ. Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ἐπεται δικαστικὸν παράστημα.)

4. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ.

(1743, εκ του Γαλλικού).

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Κάσσιος.

Νά ἀποθάνωμεν, νά τελειώσωμεν τὰς ἀθλίαις μας ἡμέρας εἰς τὸ ὄνειδος βαπτισθείσας. Παρέτεινα τὴν διάρκειαν τῆς ἀθλίας μας ζωῆς ἐφ' ὅσον καὶ ἡ ἐλαχίστη ἐλπίς ἐκολάκευε τὴν πατρίδα μου· ἀλλ' ἰδοὺ ἐπέστη ἡ τελευταία αὐτῆς ἡμέρα! Τουλάχιστον ὁ Κάσσιος δὲν θά καταδεχθῆ νὰ ζήσῃ, τοῦ ἔθνους μὴ ὑπάρχοντος πλέον. Ἄς ὀρηνῆσῃ ὅστις θέλει τὴν Ῥώμην, καὶ οὗτος θέλει εἶθαι ὁ πιστὸς πολίτης αὐτῆς! Δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἐκδικήσω, ἀλλὰ θά ἐκπνεύσω μετ' αὐτῆς (παρατηρῶν τ' ἀγάλματα τῶν προγόνων του). Πορεύομαι ἐκεῖ, ἐνθα εὐρίσκονται οἱ Θεοί μας... Πομπήε, καὶ Σκηπίων, κληρὸς νὰ σᾶς ἀκολουθήσω, καὶ νὰ μιμηθῶ σέ, ὦ Κάτων.

Βροῦτος.

Ὅχι δὲν θά μιμηθῶμεν κανένα, ἀλλὰ θά χρησιμεύσω μεν οἱ πάντες ὡς παράδειγμα. Εἰς ἡμᾶς γενναῖοι φίλοι, τὸ πᾶν ἔχει ἐστραμμένους τοὺς ὀφθαλμούς του· εἰς ἡμᾶς ἀνέκει ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὸν θαυμασμόν, ὃν ἡ Ῥώμη ἐκπνεύουσα συντηρεῖ εἰς τὸ ὄνομά μας. Ἐὰν ὁ Κάτων εἰς τὴν μανίαν του μὲ ἀπεκάλεσε δικαιότερον, βλέπων με ἤδη ἐκπνεύοντα ἐπὶ τοῦ Καίσαρος ἤθελεν ἀπὸ χαρὰν χάσει τὴν ζωὴν· ἀλλ' ἔστρεψεν ἐναντίον ἑαυτοῦ τὰς ἀθῶας του χεῖρας· ὁ θάνατός του ὑπῆρξεν ἀνωφελὴς εἰς τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων· ἐνεργήσας τὸ πᾶν διὰ τὴν δόξαν, οὐδὲν ἔπραξε διὰ τὴν Ῥώμην, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον λάθος εἰς ὃ περιέπεσεν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ.

Κάσσιος.

Καὶ τί λοιπὸν ἤθελες νὰ πράξῃ εἰς τοιαύτην ἀπελπιρίαν εὐρισκόμενος;

Βροῦτος (δεικνύων τὸ γραμμάτιον).

Ἴδου τί μοῦ γράφουν, ἰδοὺ τὸ καθῆκον μας.

Κάσσιος.

Καὶ εἰς ἐμέ γράφουν ἐπίσης, ἀλλ' ἐδέχθην τὴν ἐπίπληξίν των.

Βροῦτος.

Κακῶς ἔπραξας.

Κίμπερ.

Ἡ ἀλεθρία ὥρα πλησιάζει, εἰς μίαν ὥραν εἰς καὶ μόνος τύραννος καταστρέφει τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα.

Βροῦτος.

Εἰς μίαν ὥραν ἀφελῶς πρέπει ὅπως διατρυπηθῆ ἡ καρδιά τοῦ Καίσαρος.

Κάσσιος.

Ἄ! Σὲ ἀναγνωρίζω ἤδη εἰς τὴν εὐγενῆ ταύτην τολμήμην.

Δέκιμος.

Ἐχθρὸς τῶν τυράννων, καὶ ἄξιός τῆς καταγωγῆς σου, ἰδοὺ τὰ αἰσθήματα, ἄπερ διὰ σέ ἔτρεφον εἰς τὴν καρδίαν μου.

Κάσσιος.

Μὲ ἐπαναφέρεις εἰς ἐμέ αὐτὸν, καὶ εἰς σέ ὀφείλω τὴν τιμὴν ταύτην· ἐκ τῆς ἀνδρικῆς ἀρετῆς σου, ἥτις σέ χαρακτηρίζει πηγαίνει ἡ κατὰ τῶν τυράννων ὀργή μου καὶ οὔτος. Ἡ ἰδέα τῆς Ῥώμης σοὶ ἐμπνέει τόσον μεγάλα σχέδια· τὸ ὄνομά σου μόνον εἶναι ἡ θανατικὴ ἀπόφασις τῶν τυράννων· καθαρῶς ἀγαπητέ μοι Βροῦτε, τὴν γῆν ἀπὸ τὸν οὐδὸν ἐκδικηθῶμεν τὸ Καπιτώλιον τοῦτο ἐν ἐλλείψει τοῦ κεραυνοῦ. Σὺ Κίμπερ, σὺ Κίνα, σεῖς ἀκαταδάμκτοι Ῥωμαῖοι, ἔχετε ἄλλην ψυχὴν καὶ θέλησιν ἐκτὸς αὐτῆς;

Κίμπερ.

Φρονοῦμεν καθὼς σὺ περιφρονοῦμεν τὴν ζωὴν, βδελυσσόμεθα τὸν Καίσαρα, ἀγαπῶμεν τὴν πατρίδα, τὴν ἐποικίαν θά ἐκδικήσωμεν πάντες· ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος ἐνθαρρύνουν τὴν ἀρετήν.

Δέκιμος.

Γεννηθέντες δικασταὶ τοῦ κράτους, γεννηθέντες οἱ ἐκδικηταὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἀρκετὰ καὶ ἐπὶ πολὺ ἠνέχθημεν τὴν χεῖρα ἥτις μᾶς καταθλίβει, καὶ ὅταν ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς ἐνὸς τυράννου ἔχωμεν ἔτοιμα τὰ κτυπήματά μας, καὶ μιᾶς στιγμῆς ζωὴν ἐὰν χαρίσωμεν αὐτῷ τοῦτο εἶνε νέον δι' ἡμᾶς ἐγκλημα.

(ἀκολουθεῖ)

5. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ.

(1743, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Σκηνὴ IV

Καῖσαρ.

Ἔ, λοιπόν! τί θέλεις; ὀμίλησον. ἔχεις τὴν καρδίαν ἀνθρωπίνην; εἶσαι υἱὸς τοῦ Καίσαρος;

Βροῦτος.

Ναί, ἐὰν σὺ ᾔσῃ υἱὸς τῆς Ῥώμης.

Καῖσαρ.

Δημοκράτα, ἄγριε, διατί παραφέρεσαι; Δὲν ἐπεδίωξας νὰ μὲ ἴδῃς ἢ ἵνα μὲ ὑβρίσῃς περισσότερον; Τί! ἐνῶ ἐπὶ σοῦ χέονται ὅλαι αἱ εὐνοαὶ μου, ἐνῶ αἱ τιμαὶ τοῦ ὑποτεταγμένου κόσμου σὲ περιμένουσι, τὸ Κράτος, αἱ εὐεργεσίαι μου, οὐδὲν τὴν καρδίαν σου κάμπτει; μὲ ποῖον λοιπὸν ὄμμα βλέπεις τὸ σκῆπτρον;

Βροῦτος.

Μετὰ φρίκης.

Καῖσαρ.

Οἰκτεῖρω τὰς προλήψεις σου, ἀλλὰ τὰς συγχώρῳ. Πλὴν δύνασαι νὰ μὲ μισήσῃς;

Βροῦτος.

Ὅχι, Καῖσαρ, τὸν κεντίον σ' ἀγαπῶ ἢ καρδία μου προσειδοποιήθη περὶ σοῦ διὰ τῶν ἀνδραγαθιῶν σου, καὶ πρὶν ἢ σὺ μ' ἀναγνωρίσῃς ὡς ἐκ σοῦ καταγόμενον. Μεγάλως κατὰ τῶν θεῶν ἠγανάκτησα ἰδὼν ὅτι εἰς τόσον μέγας ἀνὴρ ὑπῆρξε συγχρόνως ἡ δόξα καὶ ἡ μάστιγξ τῆς Ῥώμης. Βδελύσσομαι τὸν Καίσαρα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὁ Καῖσαρ πολίτης ἤθελεν εἶσθαι Θεὸς δι' ἐμὲ τὸ πᾶν καὶ τὴν ζωὴν μου αὐτὴν ἐθυσίαζον χάριν αὐτοῦ.

Καῖσαρ.

Καὶ τί λοιπὸν δύνασαι νὰ μισήσῃς ἐν ἐμοί;

Βροῦτος.

Τὴν τυσανίαν. Καταδέχθητι ν' ἀκροαθῆς τῶν εὐχῶν τῶν δακρῶν καὶ τῶν κρίσεων πάντων τῶ ἀληθῶν Ῥωμαίων, τῆς ἐρουσίας καὶ τοῦ υἱοῦ σου. Θέλεις νὰ ζήσῃς

καὶ νὰ ᾖσαι ὁ πρῶτος τῆς γῆς πραγματικῶς, ν' ἀπολαμῇς ἑάνης ἐνὸς δικαίου πλέον ἀγίου, ἢ ἐκείνου τοῦ τοῦ πολέμου, νὰ ᾖσαι ἀκόμη πλέον ἢ βασιλεὺς, πλέον μάλιστα ἢ Καῖσαρ;

Καῖσαρ.

Ἔ λοιπόν;

Βροῦτος.

Βλέπεις τὴν γῆν συρομένην ὑπὸ τοῦ ἄρματος σου, διάρρηξον τὰ ἕσμά μας, ἔστο Ῥωμαῖος, παραιτήθητι τοῦ διαδήματος.

Καῖσαρ.

Ἄ! τί προτείνεις;

Βροῦτος.

Ὅ,τι αὐτὸς ὁ Σύλλας ἔπραξεν, ὅστις ἐπὶ μακρὸν χρόνον κολυμβήσας εἰς τὸ αἷμά μας κατέστησε τὴν Ῥώμην ἐλευθέραν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ πᾶν τότε ἐλησμονήθη. Ὁ ἐνδοξος οὗτος δειλοφόνος, περιστοιχούμενος ὑπὸ θυμάτων, κατερχόμενός τοῦ θρόνου ἐξήλειψε πάντα τὰ ἐγκλήματα του. Σὺ ποσῶς δὲν ἔσχες τὴν μανιώδη θηριωδίαν ἐκείνου, πλὴν ἔχε τοῦλάχιστον τὰς ἀρετάς. Ἡ καρδία σου γνωρίζει νὰ συγχωρῇ. Καῖσαρ, πράξον ἀκόμη τι πλέον! διότι ἄλλως εἰς τί σὲ ὠφελούν αἱ τόσαι χάριτες τὰς ὁποίας κάμνεις; Χάριν τῆς Ῥώμης, χάριν τοῦ Κράτους συγχώρησον τοῦτο. Τότε αἱ καρδίαι μας πᾶσαι θὰ ὑποταχθῶσιν εἰς σέ, τότε πραγματικῶς θέλεις βασιλεύσει ἐπ' ἡμῶν καὶ τότε θέλω εἶσθαι ὁ υἱὸς σου. ἀλλὰ πῶς! εἰς μάτην σοὶ ὀμιλῶ;

(ἀκολουθεῖ)